

ספר יראים

חבור נפלא על מצות התורה

חובא בפוסקים ראשונים ואחרונים שחבר אחד מרבנן קשישאי הוא
הרב אדמו"ר רבינו אליעזר ממיץ זצ"ל אחד מבעלי התוספות
ותלמיד רבינו יעקב תם זצ"ל.

נעתק מכ"י המונח בחיבולותיקה של מלכות צרפת בפאריש תחת הסימן № 1309. על ידי החכם
מהר"ר ישראל איסר בן משה גאלדבלום, בפקודת והוצאות הרב החכם מהר"ר
שלמה זלמן חיים האלבערשטאם הי"ו.

ואני קניתי הזכות להרפיסו עם באורי

תועפות ראם

אשר חנן ה' את עבדו

אברהם אבא בא"א מהר"ר אליהו שיף נ"י יליד מינסק דליטא .

ווי לנא

כדפוס האלמנה והאחים ראם

שנת חזו יראים שלם לפ"ק

דעת - אתר לימודי יהדות ורוח

www.daat.ac.il

הסכמות הגאונים

הנה ספר היראים מחברו הוא מגדולי הראשונים מצעלי התוספות רבינו אליעזר ממין זללה"ה. וידוע כי הספר הלך עלה כולו קמשינים ונלקח בחסד ויחר ונשתבש מאד מטעותי הדפוס עד שקשה מאד על המעיין לעמוד על עומק דעתו. וגם דבריו באלו בקלרה כדרך גדולי הראשונים אשר בהרבה מקומות דבריו סתומים וסתומים לעומק המושג וקולר המשיג. וביותר כי ספר היראים שלפנינו אינו כמו שילאו הדברים מאת מחברו רבינו אליעזר ממין הג"ל רק מאת מלקט א' שקלר הדברים וגרע ושנה כרעו. על כן נמלאו כמה דברים שהוצאו בראשונים בשם רבינו אליעזר ממין הג"ל שלא נמלא כן בס' יראים שלפנינו. על כן בואו ונחזיק טובה להרב הגדול בתורה וביראת ה' טהורה מו"ה אברהם אבא שיף נ"י מקהלתו. אשר עמל ויגע עד שהשיג ההעתק מנוף הכת"י של ס' היראים הגמלא בהציליטיק של מלכות ארפת בפאריס. אשר שם הוא בשלימות ונמלאו בו הדברים שהוצאו בראשונים משמו הגמלאים ביראים שלפנינו. וקנה אותו ההעתק בכסף מלא. וגם יגע ומלא כדי מדהו לבאר דבריו וגם חפש בהמקומות שהוצאו דברי הס' הג"ל בראשונים אשר מהם עמד על כוונת המחבר. אמנם לגדול רבוי ההולאה ליקח כל ההעתק והולאות ההדפסה על כן אינו מדפיס כעת רק עמוד אחד הראשון בהכת"י שהוא עמוד עריות. ואי"ה כשיצרו הקונים וירוח לו ידפיס הנשאר בשלימות. ולכן מלה גדולה להחזיק בידו לסייעו ולעזרו וליקח מאתו בספ"י בכדי שילא לאור את כל ההעתק בשלימות. וזכות רבינו אליעזר ממין יעמוד להתומרים והמסייעים ביד הרב הג"ל. וחלילה לשום איש להשיג גבול לחזור להדפיסו בלתי רשותו ולא נחשדו ישראל למיקס בחרור משיג גבול רעהו. וגם עפ"י חוקי הקיר"ה הזכות שייך להמחבר :

הכ"ד הבעה"ח יום א' כ"ד אלול תרנ"א לפ"ק פ"ק מינסק.

נאום ירוחם יהודה ליב החו"פ.

בעיה יום ו' עש"ק כ"ד סנ"א שנת תרנ"א לפ"ק.

ה' לי בעוריו.

לכל זמן ועת לכל חפץ תחת השמים. זמן היה כו'. ועת לכל חפץ תחת השמים. זמן היה שתחת התורה לישראל. ח"ר ציבי זמן היה לאותו דבר שהי' נתון למעלה מן השמים. ועכשיו יהיה נתון למטה מן השמים ואינו זו התורה שנאמר וידבר אלהים את כל הדברים האלה לאמר, (קהלת רבה רפ"ג) :

באין פה מקום להאריך. נבאר בקלרה בעזה"י. עפ"ד הר"ן בדרושיו כמה שאמר הקב"ה מאן נוכח נוכח רב"ג. שמאז נתן הקב"ה התורה לישראל נמסרה להם שיהא ההלכה כפי הוראת שכלם והוא ית"ש מסכים לדעתם. ועד"ז אמרו אלו ואלו דא"ח. ולזאת לא חששו חכמים ע"ד הבת קול שאמרה הלכה כר"א בכו"מ ואמרו ע"ז לא בשמים היא (ב"מ נ"ט:) ע"ש ובס' נח"ע להגאון מליסא והם הם ד' המד"ר ר"פ תרומה [ועש"ש בסי' ו' ובזיק"ר פ"ל ס"ד] אמר הקב"ה לישראל מכרתי לכם תורתי כביכול נמכרתי עמה שנאמר ויקחו לי ודאי הוא כמבואר : **והאחרונים** האסיפו תבלין, ע"פ הבבבאר לדומן קונה

ישפות ה' החיים והשלום וכל טוב סלה לכבוד ידיד ה' וידיד כל יראיו וידיד נפשי ה"ה הרב הגדול בתורה ויראה החריף ובקי בחדרי תורה מושלם במעלות ובמדות שכ"ת מו"ה אברהם אבא שיף נ"י ר"מ צבהמ"ד דח"ק פ"ל צק"ק מינסק י"ו. יהי ה' עמו ובכל דרכיו ישכיל וילליח. ואחדש"ת הרמה באתי להודיעו כי קבלתי מכתבו היקר ע"י הבחור המופלג נ"י. ות"ח חן למעב"ת נ"י על אשר בשרני כי אנה ד' לידו ספר יראים הארוך כח"י. ומה נכבד היום בהגלות נגלות לעינינו תעלומות חכמה ותורה אור אשר יא מפני גאון קדמון אחד המיוחד מרביותו בעלי החוס' ז"ל. והוא ניהו רבינו אליעזר ממין זל"ל תלמיד מובהק של ר"ת ז"ל. אשר הי' חמדה גנוזה וספונה מעין כל זה יותר משש מאות שנה כי באמת הדבר ניכר לכל דורשי תושיה המעיניים בספר יראים הגדפס מכבר כי אינו אלא קלור מספר יראים הארוך של' בעל ס' יראים בעלמו. כי נמלא בס' יראים אשר לפנינו כמה דברים מקוטעים וממוסרי הבנה מחמת גודל

הסכמות הגאונים

4

גודל הקאור וגרלה לעין כי חסר יבואנו ולא רישא סיפא וגם נמלא כמה חדשי דינים שהביאו המדרכי והגהות מיימון מדברי הרא"ם ז"ל וגרלה שהם מלאו זה צ"ס יראים ולפינו לא נמלא זה כלל. ולכן עלינו להחזיק טובה למעב"ה ל"י בזה על אשר טרח לחקור ולחפש אחר הכת"י הארוך עד אשר הוליד הדבר מכה אל הפועל להשיגו ברוב יגיעה וגם קבל על עצמו להדפיסו בקרב הימים עם צאורו הנחמד אשר חצר על ספר יראים הג"ל וקראו בשם חושפות ראש. וכבר יש לו כמה הסכמות מגאונים זמננו כ"י על צבורו הג"ל [וגם אנכי נחתי לו מכח העזרה על צבורו בשנה העברה בעת שהייתי בק"ק מינסק י"ל] ולכן חמינה לפעלה טבא. יישר חילו וחסד ד' צידו ילליה להולילו לאור הדפוס בקרב הימים ע"י רשיון העמוד כדי שיהיו ממנו רבים מיד ולדורות וזכות הרבים יהי' תלוי בו להוליל אור יקר וחמדה גנוזה של רבינו הרא"ם ז"ל ע"פ חבל. וע"ד שציקס ממני שאשלח לו חיזה הגהות ומדושים ובאורים שחנני ה' על ספר יראים ולע"ע ציקס להעתיק לו מה שכתבתי על עמוד הששי הנקרא עמוד הביאה [יען שצדעו להדפיס עמוד זה בצלמונה משום דבכת"י הוא עמוד הראשון] ראיתי לעשות ראונו בזה ולהעתיק לו בקורר חיזה הגהות ומדושים שחנני ה' לחדש על עמוד הג"ל וזה החלי בעזר השם. [אמר המבאר, הנה הבאתי כאן דברי הגאון מהרש"ך שליט"א מה שחדש חבל מה שגם אנכי הרגשתי בצאורי השמיעתי כאשר הרשני במכתבו חלי:] צ"ס **קצב** [כאן הוא צ"ס כ"ו] ח"כ ה' לנו להצריך מים חיים לזבה כמו לזב וחינה בחוספתא כו'. ללחורה לפמ"ש"כ בעלמו דלר"ג נפק"ל טבילה לזבה מקרא. דאחר חטור ח"כ לר"ג חינו מוכח דבעי מים חיים ועפ"ז ל"ק מהחוספתא דיש לומר דאחיה כר"ג חבל חן לדין דקיי"ל כרבנן דואחר חטור חתא לדרשא אחריחא וטבילה נפק"ל מדאחשק לזב י"ל בחמת דבעין מים חיים כמו כזב וזבה יש ליישב עוד בזה שחמה רש"י ז"ל בשבת ס"ה ב' על רבינו הלוי מהחוספתא הג"ל ע"ש ואכן להג"ל יש לומר דהחוספתא אחיה כר"ג חבל לרבנן דקיי"ל כוונתיהו בעין בחמת מעין של מים חיים ורש"י ז"ל בעלמו בסנהדרין פ"ז ח' ד"ה הלכתא משמע דמחלק בין זבה קטנה לזבה גדולה דזבה גדולה צעי מים חיים והדבר ל"ע וכבר הערתי ע"ז בהגהותי שם :

שם וכמה ח"ר עונה וטעמא מאי הואיל והוחזק מעין פתוח. ערבוב דברים חלי רואה בכהן דהרי הדין דיושבת על דם טוהר חסורה לשמש ליל מ"א הוא בפסחים ק"ג ב' והטעם פרש"ב"ס שם משום דלמודה עד עכשיו לשמש בעת ראיתיה וחיישין שמה גם עכשיו תראה ותשמש

קונה בשבת כלי, ע"כ קנו גם חכמי ישראל את התורה בשבת שהביאו בעמלם ויגיעם והוסיפו לז"ס ופרחים לתורה ונתרצבה עד חין קד, ע"י י"ג מדות שהתורה נדרשת בהם, ויעוי' צ"ח ח"ה סי' מ"ז, וז"ש זמן היה שנתנה התורה לישראל, היינו נתינה לבדה, כפשוטה לקיים חותה וחולס רב ציבי צא להוסיף, זמן היה לאותו דבר שעד כה הייתה למעלה מה"ש שיהא מעתה למטה מה"ש, והיינו שחיה נחונה לחכמי ישראל לפסוק ההלכה, וכמש"כ לא בשמים היא. וזהו שמסיים שנאמר וידבר אלהים את הדברים האלה "לחמר" היינו שהתורה נתנה להם לחמר כדעתם :

את החזון הזה חלי חומר בדבר הספר יראים הנודע למשגב בין ספרי רבותיו בעלי החוספות, אשר אור מחברו רבינו אליעזר ממין ז"ל, הופיע עלינו זה מאות בשנים, ונחקיים עליו מאמר הנודע הכל תלוי במזל חפילו ס"ה שביביל, כי לא ראינו עליו מבאר דברי קדשו, ככל ספרי רבותיו, ואני עני וכואב, בראותי חורה מונחת בקרן זוית, קנאתי לו קנאה גדולה והחלתי לחבר עליו צימי עולמי צאור אשר קראתיו סוד יראים, אך בטרם השלמתיו סדרתיו וגמרתיו העמסם עלי על עבודת הליבור הי"ו וגם הרפתקאות עדו עלי, ותלחות ע"ג תלחות, ל"ע, ובהם החבירה הגדולה שהיתה צרינו בקיץ חרנו"א, ל"א, אשר כמה ניירות מכת"י עליו על המוקד עם רוב חולר הספרים אשר רכשתי לי עד אז, ולכן נשבתה עבודתי ומלחא מני חלחא, ולא יכולתי לגשת אל הקודש לסדר חידושי המפורסם, ונתייאשתי מזה :

אך לכל זמן, זה כשנתיים הופיע לנגד עיני מכתב שוחה חלי מאת ידידי הרב הגדול חריף ובקי אור הברקי משנתו זך ונקי כש"ה מ' אברדם אבא שיש' ש' ר"מ בעיר מינסק י"ו, ושיחר פני כי הוא מוכן להדפיס צאור חושפות ראש על הס"י, ולאחר ששמע שכבר הקדמתיו בצבור כזה ע"כ יבקשני להרשותו, ונענית לו ע"ז, והרימותי ידי לה' כי נמלא גואל להספר החביב עלי כפשו, ובכל לבי ברכתיו להלליה בעמלו, אף עברתי ע"פ חיו קונטרסים אשר שלח לי ומלאחים נחמדים וישרים בכל דבר הנדרש לספר כזה, וראויים להדפוס אדרחא וכל כהאי לימרו משמיה : **ועת** לכל חפץ, הן העד העיד בנו הגאון רחיד"א ז"ל צש"ג כי ראה הספר יראים בכת"י בעקד הספרים בפאריז, והוא גדול בצמחות מהדפסם ויותר ממאה שנה עברו מלא אשר לא נפקד מאיש :

עתה לדי' אנכי חלעלה, להודיע נחמנה שצבתי ישראל מחמדה גנוזה, אשר זה כשבע מאות בשנים הייתה חבוסה בטמון, עתה נגלה לנו לנלנת המן, ע"י גברא

הסכמות הגאונים

גברא טוור אשר נשכד' רוח טורה בלכבו. לזכות את הרבים בגמי נסחרות הוא האיש הדגול מרצבה הגביר הרב החו"ב מוכתר בנימוסין הגדוע לשם ולתפארת בישראל מ' שלמה זלמן חיים האלבערשטאם שליט"א, אשר הזיל כסף רב להעתיק הספר היקר ומסולח מפז ספר יראים לרבינו אליעזר ממין זל"ל, כת"י קדשו מעקד הספרים שבפאריז:

והרה"ג המכר נהג בו טובת עין ומסרה לי הפעוט כפי זכותו. ואני ברחותי מעשי ידי ידידי הררה"ש שליט"א להתפאר. בבואו על עמוד היראה הגדפס. מסרתי זכותי להרב שליט"א ושלחתי השני חלקים הראשונים לידו, ברעותו לחבר ולהולילו לאור עולם את הכת"י כסדרו:

וכבר היו לנגד עיני, ביאורו על העמוד הראשון, אשר רבינו המהמר זל"ל סידרו באופן אחר מאותו הגדפס. והעמוד הראשון הוא עמוד עריות (שבגדפס נקרא עמוד הביאה) וכמעשהו בראשון מעשהו בשני נחמד וטוב. עתה אחרי אשר השבח השביח בבואו. וכי סליק ר' אבא מים התלמוד פרו. ואמר מילתא דתחקבל. שבקו טו"ע וחלוו צהריה דר' אבא הי"ו, בדן הוא שיטול שכרו, והכת"י ס' יראים שמואלו לאור עולם מכת"י קדשו, הוא קטן עולם לידידי הרה"ג המבאר תועפות רא"ס כשם רבינו המהמר זל"ל ושם המבאר שליט"א זכותו של רבינו יעמד לנו להולילו לאור עולם כל הספר מהחל ועד כלה לשמחת נפש הנאמרים לרדרי קדשו הנחמדים מכל יקר:

עתה אחרי אשר עמל ויגע הרבה ידידי הרב ש' לזכות את הרבים בבואו נחמד הלו, חלילה להשיג גבולי להדפיסו בחציתו ושלא בחציתו, הן במדינה זו והן במדינה אחרת, וקללות וארורה, בהר עיבל אמורה, ואנו מוזהרים באזהרה, מלבד חוקי הקיד"ה ודחו אין להשיב ולהעלותו, וחלילה לסייע ידי טוברי עבירה, ולא יחרוך רמיה לידו. וכל העובר ע"ז יאל ידיו על ראשו חונן מימינו ומחוסר כפורים משמאלו. בגזירת נחש חרותה. וטור דתא. לבד אשר שירתי לעלמי זכות שידפיס בשמי החדושים שאשלח לו חיה"ש, וכעת העירתי רק מעט מוצרי מסכות שומות כפי המכתבים שהיה בינינו:

ואסיים בצרכה. טוב עין יצורך הוא כבוד ידידי הגביר הר"ר שז"ה הי"ו ממרל למרי וטיבותא לשקי' הוא כבוד ידידי הרב המבאר והמהמר ס' תועפות רא"ס. זכות רבינו אליעזר ממין זל"ל יעמוד להם לראות בהרמת קרן חוה"ק חובדי' ולומדי'. ולכל הקולים הספר חפץ ד' צידס יללח, לממן יסוטטו רבים ותרצה הדעת ומצרכתם

ותשמע ומה שח"ר הואיל והחזק מעין פתוח לא חמר זה כלל על ברייתא זו רק חמר לה שם ק"ב ב' גבי ג"ד שזה ר"י ברי' לרבי ואחד מהם הוא דאשתך טבלה אל תזקק לה בלילה הראשונה וע"ז רב שם ובגדה דאורייתא הואיל כו' ועיין ברש"ס שם דמייני קודם שהחמירו על עולמו וכו'. ולפי"ז זל"ל כך גרסינן בפ"י דפסחים אשתך טבלה אל תזקק לה לילה הראשונה ח"ר ובגדה דאורייתא הואיל והחזק מעין פתוח ועוד גרסינן שם היושבת על דם טוהר אסורה לשמש וכמה ח"ר עונה כז"ל בדברי רבינו. ואכן אני תמה על רבינו דלמה הולך להביא ב' מימרות אלו הא' האידנא לא שייך ב' דינים אלו כלל כיון דאין בועלין על דם טוהר וגם האידנא דקי"ל כר"ז דלפי' על טפת דם כהרדל לר"י ז"ל לא משכחת לה החזק מעין פתוח כלל וגם לא שייך גזירה דדם טוהר כלל ואם דרבינו הרא"ס זל"ל לא ס"ל לחומרת הגאונים שאסרו לבעול על דם טוהר [וכן משמע מלשונם ז"ל דהעתיק מחלוקת דרב ולוי חי מעין אחר הוא וכו' וכ"מ לענין שופעת ולאחר חומרת הגאונים אין כ"מ כלל ועוד דלא הזכיר כלל לר' הגאונים זל"ל בזה] מ"מ אידך מימורא דאשתך טבלה בודאי לא שייך האידנא כלל ואולי דגירסא אחרת ה' לו בסוגיא דפסחים הג"ל וז"ע [חמר המבאר, לשון היראים הגדפס הוא כך וכמה נדה דא"ר עונה כו' וכל הרואה ישחומם על חיבת נדה שאחר וכמה וכן על מש"כ דא"ר ובאמת צהכתי' כחוב כהונן וכמה ח"ר עונה כו' אבל לפי דעתי בגדפס יש ט"ס קלה ותחת חיבת וכמה זל"ל וכמו ותחת חיבת עונה זל"ל עלה וז"ל וכמו נדה היינו הך דפסחים ק"ב ב' דא"ר עלה מ"ט הואיל והחזק מעין פתוח כן ה"ל שייך כעין טעם זה עיין בבאורי חות ס"ד אלא שבגדפס חסר לפי"ז עד כמה אסורה לשמש היושבת על דם טוהר ובאמת חסר המסדר ר' בנימין מש"כ צהכתי' אסורה לשמש בסוף ימי טוהר בהכנסה לימי הטומאה ח"פ שאינו רואה ורבינו ארווח לן בדמיונו לאפוקי ממה שפרש"י פסחים ק"ג ב' עונה יום ולילה ע"ז כ' רבינו וכמו נדה דאורייתא דפסחים ק"ב ב' שמופגש שם לילה הראשונה ותו ל"מ ומעתה יש להגיה צהכתי' צמ"ש וכמה כו' כמו בגדפס ואחי שפיר]. וגי' דון מה שהעיר מעכ"ת נ"י על קושייתו מב"ב [עיין בס' כ"ז חות זל"ל בבאורי] דהא י"ל אידי דאמר בתחלה גבי מקוה שיטורא רבא וכו' יפה כתב ודמי ממש לח' החס' שם גבי תמור. ומייה מה שהביא מד' הגרעק"א זל"ל בחלק הכתבים דמשו"ה גבי ע"ת חמר רב דכעי כזית אף דתן כ"ס אידי דערוצי תחומין צבי שיטורא רבא. הגה דבריו דחוקים דהא לא מיירי שם בערוצי תחומין וחללות ואמנם בל"ה יתחא החס דרב. חזיל לשיטתו שם בב"ב דס"ל

הסכמות הגאונים

ומזכרתם יבורך ג"ח הדל באלפי. המלפס לגאולה וישועה
כו"ח אור יוס' ו' עש"ק האזינו שנת רנה וישועה ,
פה פאניוועז יל"ז :

נאום אליהו דוד ראבינאוויץ
תאומים באאמו"ר הגאון החסיד אמת' מ'
בנימין זצלה"ה העובד עבוה"ק פק"ק הנ"ל .

דס"ל דבעינן קרקע כדי פרנסתו ולא ס"ל דכ"ש נ"ל
שיעורא. ובה ישבתי מכבר זה כשלושים שנה למפרע לר'
הרע"ב ז"ל צבילה שם דפסק שם דבשיור ערובי תבשילין
לא צבי כזית ודלא כרוב ותמה עליו התו"ט דהא לא
מלינו בזה שום פלוגתא בגמרא ונשאר צ"ע ואכן להנ"ל
לק"מ דהרע"ב ז"ל ג"כ לשיטתו אזיל דפסק במשנה צב"ב
שם כרוב יוסף דכ"ש ממש סגי ודלא כרוב שם ולפיכך פסק
הכא צבי ע"ת ג"כ דכ"ש ממש ומיהו דוקא בסופו אבל
בתחלתו דלא הוזכר כ"ש צבי כזית . ומיהו קל"ע דהא
מיהו יחתי לחלק בין תחלתו לסופו ויש ליישב ודו"ק. ומה
שראה ליישב ד' החוס' צב"ב שכ' מי פליג על רב בכל הני דכוונתם גם על מיהו דרוב דע"ת הנה לפמש"כ פליגי
באמת על ע"ת דבסופו סגי צב"ש הנה י"ל דכוונתם על דין לחי דתנן בעירובין י"ד ב' דרחצן ועוביין כ"ש ואמרין
שם בגמרא דבעינן כחוט הסרבל ויטערך לומר דפליג נמי אהא ואכן לפי מה דמתרץ הגמרא חידי וכו' נחא נמי
התם דחידי דאמר ר' יוסי דרחצן ועוביין ג"ט אמר נמי ת"ק כ"ש אבל באמת גם לת"ק צבי שיעורא . צבי' רפ"ז
[כאן הוא צבי' כ"ג] ובה"ג מלאתי רביעית שבאשתו שנייה ולא הבנתי מהו חיי מובין למה לא הבין הא גמרא ערוכה
היא ציבמות כ"ב ומייתי לה רבינו בעלמו בסמוך צבי' רי"ז [כאן הוא צבי' י"ב י"ג י"ד] שלישי שבבן אשתו ושבבת
אשתו שניה רק דבבה"ג הזכיר גם אשתו בחשבון ולפיכך כ' רביעית שבאשתו ובגמרא מקשה באמת על ר"ח דלמה
לא הני רביעית ומתוך חידי דלמטה ידי' הני שלישי חני נמי בדירה כן . צבי' רב"א [כאן הוא צבי' ב'] תולדותיו
אשת אבי אביו וכו' הא דלא חשיב כאן מה דליתא בה"ג דאשת אביו ערוה ואם אשת אביו שניה וכן צב"ס רכ"ב
[כאן הוא צבי' כ"ה] כתב רבינו צב"ס ה"ג דאם דודו שניה ולא כ' דאם אשת דודו נמי שניה וכו' דליתא צב"ה"ג
שם היינו משום דבאמת ד' צב"ג שם תמוהים דהא בהדיא כ' שם לעיל דמותר אדם באם אשת אביו ובאם אשת אחי
האב וכבר תמה ע"ז בעלי אלמוגים בהל' שניות לעריות ד' רל"ט סק"א אכן באמת נ"ל דט"ס נפל צב"ה"ג ונ"ל אשת
אביו ערוה אשת אבי אביו גזירה אשת דוד ערוה אשת דוד אביו גזירה והיינו באמת אחי אבי אביו ואף דאמנומר
אכשר בזה מ"מ ס"ל דלא קי"ל כאמנומר ועיין בחוס' וברא"ש שהביאו מחלוקת בזה ומש"כ העי' אלמוגים שם דרבינו
צב"ס יראה באות רכ"ב כתב דאם אשת דודו שני' לפנינו ליתא אס דודו ונוסחא משושבת מזדמנה לו. ואף שיש לי עוד כמה
הנהגות וחידושים על עמוד הביאה מ"מ אין לי פנאי לכתוב עוד בזה. וכבודו כ"י יוכל להדפיס כל זה בשביל הסכמה
בדפוס הספר כו' . כ"ד הדו"ש בלוג"ח ומזכרנו שיבטע ד' מחשבתו הטעורה מכח אל הפועל ולהוציא חבור היקר הלא
עם באורו היקר תועפית ראם ע"פ תכל ויהנו בדים מאור תורתו כנפשו ורעו ונפש המזכרנו בזה .

שלמה הכהן מ"ז דפ"ק ווילנא .

הקדמת המבאר

הדור אתם ראו את דבר ה' זו הלכה, היוצאת מפי אחד מיוחד שבחבורה מבעלי התוספות, והוא רבינו אליעזר בר' שמואל זצ"ל ממין. דברים ישנים מפי זקן חדש, כי בשכבר הימים נדפס "ספר יראים" על שמו בכמה דפוסים ומפורסם הוא בעולם וזה לא כביר נדפס בוויילנא שנת תרמ"א. ואמנם עם כל זאת הנה חדשה עתה תצמח ובפה מלא נוכל לומר שלא בא כבושם הזה מעולם כי זה הספר יראים אשר אנחנו נותנים לפניכם היום ה' נגזר ומזמן באוצר הספרים בעיר פאריש והוא הוא היראים האמתי דברים כהוייתן שיצאו מפי רבינו המחבר זצ"ל. וכבר העיד העיד לנו על זה האדם הגדול בענקים הנאון רחיד"א בס' שם הגדולים ח"א מערכת א' אות קצ"ו זצ"ל שם, רבינו אליעזר ממין הוא תלמיד ר"ת. ור"י בעל התוס' השיב על דין שהי"ל להרא"ם ככתוב בתשו' מהר"ם סי' תע"ד. וכל הגדולים במרדכי והגמ"י ובתשו' מהר"ם ארוכות וקצרות מביאים פסקיו וביותר בפסקי מהר"ם ריקאנטי שמעת' בפומי' כולי יומא. וגם רא"ם חיבר תוס' על הש"ס וראיתי תוספותיו לחולין כ"י. וחיבר ספר יראים כ"י ולא נדפס כמות שהוא כאשר חברו הרב כ"י וכבר נודע שספר יראים הנדפס הוא קצור. וזכיתי לראות ספר יראים כת"י במלואו בתוך ספרי כת"י מיישראל בכיבלאומיקה של מלך צרפת בעיר פאריז ושם ראיתי ספר יראים כולו כמות שהוא והוא גדול ובו תס"ד סימנים וכ' שם שהלך בדרך ר"י גאון בה"ג וכלל כמה מצות לפעמים בס' אחד וכמדימה שהנדפס הוא בכמות פחות משליש הספר הנזכר עכ"ל ודבריו נאמנו מאד כאשר כ' רבינו בס' יראים כת"י אשר אנחנו עתה בו זצ"ל שם סימתי מצות ותולדותיהן כאשר השגתי בעצת דעתי וחשבותי כאשר מצאתים בספר רב יהודאי גאון ז"ל וכללתיים בד' מאות ששים וארבע כי בכמה מקומות כללתי שתיים כאחת וברוך צורנו אשר עזרני והצליח את לבבי עד כה לסיים אשר על לבבי ספר זה ספר יראים כ"י עכ"ל :

ומתוך זה שרבינו הולך בדרך ר"י גאון יש לנו לעמוד להבין ד' בה"ג הסתומים וללמוד מן המפורש בדברי רבינו הרא"ם בס' יראים. הנה תראה במנין המצוות שכ' בה"ג בראש ספרו עשין קמ"ג, צדוק הדין, וכ' ע"ז הגאון ראש"ט ז"ל בהנהגותיו אות ל"ז זצ"ל סמ"ג מנאה בעשין י"ז ופירשה להצדיק דינו של השי"ת מפסוק וידעת עם לבבך כי כאשר ייסר וגו' עכ"ל ולדעתי אינו כן אלא כוונת בה"ג כמבואר בספר יראים סי' רל"ד בנדפס שכ' שם צוה הקב"ה לצדק את הדין בפ' ואלה הדברים ושפטתם צדק פי' שיעשה הדין צדקה בדין כ"י. וכן מש"כ בה"ג שם מ"ע קמ"ח, שמחת כלה, וציין ע"ז מהראש"ט שם לגמרא דברכות ס"א א' ויביאה אל האדם מכאן למדה תורה ד"א שיחזור גדול עם הקטן בשושבינות ע"כ ועיי"ש בסוף הערות וחדושים שכ' שם מה שהשמיט בה"ג מן המ"ע שמנה הרמב"ם וחשב שם מ' רי"ד נקי יהי' לביתו ואני אומר דמש"כ בה"ג שמחת כלה ר"ל נקי יהי' לביתו שנה א' ושמה את אשתו אשר לקח דכל יב"ח נקראת כלה כמש"כ הזוהר בפ'. תצא עלה רע"ז עמוד ב' ע"ז הפסוק ומצוה על הבעל שישמחנה והוא הוא מה שמנה הרמב"ם מ"ע ר"ד וראי' ברורה לזה מהמפורש בדברי הרא"ם בספר יראים הנדפס סי' ק"ץ : **ואל** זה הכת"י כיון המסדר הר"ר בנימן בס' יראים הנדפס שכ' שם, ואנכי הצעיר כ"י פציתי פי' לבא עד תכונתו ועד בית נכותו כ"י ואחליף את משכורתו מן השבעה לשנים העשר לקחת מוסר השכל לכלכל סיבת העמודים כ"י עכ"ל דהנה רבינו כתב ספרו ס' יראים על שבעה עמודים כמש"כ רבינו בהקדמתו, וחצבתיה על ז' עמודים והוא עשה"ה משלי ט' א' חצבה עמודיה שבעה והוא החליף סדר רבינו מן השבעה עמודים לשנים עשר עמודים כי ספר יראים הנדפס הוא כ"י עמודים ועיין סה"ד שמות הספרים אות י' שכ' ספר יראים כ"י ונחלק לי"ב עמודים יראה עבודה זמנים מועדים והוא מ"ס ותחת תיבת זמנים צ"ל תיבת זרה ועבודה גלולים הוא העמוד השני ומועדים הוא עמוד השלישי :

הקדמת המבאר

ולא די שהחליף סדר רבינו ובלבל סדר העמודים וגם שינה סדר הסימנים כאדם העושה בתו, שלו עוד יתרה עשה שהחסיר הרבה מדברי רבינו ברוב הסימנים ושכח בעצמו מה שעשה ולזאת דבריו מטעים אף במה שהעתיק ראה בס' הנדפס סי' מ"ו שכ' שם לקמן בעמוד תמצא מה שדקדקתי בבני ישראל יש מקום שגרים בכללן ויש מקום שמצריך להם רבוי עכ"ל וליתא בכל העמוד שם מה שדקדק בבני ישראל כו' ובספר יראים ד' ווילנא כתוב לקמן תמצא כו' וחסר שם תיבת בעמוד אבל גם זה לא יועיל לנו דלא נמצאו הדברים בכל הס' הנדפס אבל באמת בעמוד מאכלות בס' מ"ז שבכת"י והוא בנדפס סי' קמ"ד בדקן חלב כ' שם רבינו יש לשאול כו' כשאלת התוס' סוכה כ"ח ב' ד"ה לרבות יעוין שם תי' רבינו דלא כתי' התוס' ובנדפס חסר שם כל הדברים ושכח חסרונם וכ' בעמוד היראה סי' מ"ו לקמן בעמוד כו' ולא פירש באיזה עמוד ובאמת צ"ל לקמן בעמוד מאכלות תמצא כו' :

וראיות מוכיחות להכת"י שלפנינו שהוא הספר יראים השלם יש לנו לראות דהרשב"א בחי' לקדושין כ"ב א' כתב ובספר יראים מפרש כו' וליתא ביראים הנדפס כ"א בהכת"י סי' ק' וכן מש"כ דרשב"א שם ס"ד ב' וכן מצאתי בספר יראים וז"ל כו' איננו בנדפס כ"א בהכת"י סי' ז' ככתבו אות באות וכן מש"כ בחי' דרשב"א כתובות ס"א א' וכ"כ בספר יראים ליתא בנדפס כ"א בהכת"י סי' כ"ו. גם יש כמה דברים במדרכי שהעתיק מס' יראים ובנדפס ליתא ואיתא בכת"י ובפנים הספר תמצאנו, ועיין ב"ח במור אה"ע סי' ה' מש"כ ע"ד יראים שכ' הסמ"ג ובאמת כן הוא ביראים סי' כ"ט בכת"י ועיי"ש בביאורי אות ה' :

וראיתי באוצר הספרים שכ' בזה"ל וכולו על תרי"ג מצות כסדר התורה כ"י פאריז עכ"ל ולא ידעתי אנה מצא שם שהוא כסדר התורה הלא לפנינו הכת"י מעיר פאריז ואינו כלל כסדר התורה :

ועתה מה נורא המחזה הזה אשר תראנו הסדר הדרווח ח"א ה"א ע"ד בשם השה"ק וז"ל ר' בנימין ה"י באיטליא והוא סידר ס' יראים על הסדר כי רא"ם שחיברו לא חשש לערב הדינים וזה ר' בנימין אומר בהקדמת ס' יראים שחבר ס' ידידות על הדינים ולזה הרב היה בן חכם נקרא ר' יהודה עכ"ל ובאמת נהפוך הדברים כי רא"ם שחיבר ס' יראים כתבו כסדר הנכון כאשר יחזו עיני המעיין בעמוד הזה שהוא עמוד הראשון מהכת"י. מה נהדר הוא בחלקיו לששה וויס. וז' הא' חייבי סקילה. וז' הב' חייבי שריפה. וז' הג' חייבי חנק. וז' הד' חייבי כרת. וז' הה' חייבי לאוין. וז' הששי חייבי עשה. ולעומת זה ראה בנדפס עמוד הששי שהוא הוא העמוד הראשון שבכת"י שמשונה מאד ומבלבל בסדור סימניו עד שידימה לעין תראה לספר אחר :

גם מה שכ' וזה ר' בנימין אומר בהקדמת ס' שחיבר ס' ידידות על הדינים באמת כן כ' הרר"ב בפנים הספר יראים שבנדפס עיי"ש סי' ק"ב מלאכת המבעיר שכ' ולי בנימין צעיר נראה כו' וכבר הארכתי בזה בספר ידידות סדר שבת ב' הדלקת הנר עכ"ל וכן בס' קפ"ג כ' וז"ל אמר בנימין צעיר כו' וכבר הארכתי בזה בספר ידידות בסדר הפסח עכ"ל :

וכן מש"כ שהרר"ב ה"י באיטליא שנת ה"א ע"ד. ראיתי באוצר הספרים שכ' וז"ל ספר יראים כו' סדרו ר' בנימין בר' מאיר הלוי אישכנזי עכ"ל ושם נומ' 916 מחזור מנהג אישכנזי כ' שהר"ד בנימין בר' מאיר הלוי אישכנזי ה"י בימי הרשר"ם וציין לקוה"ד כ"א א' והגה"ה ה' שם וידוע שהרשר"ם ה"י לערך שנת ה"א ש"ן א"כ הוא סותר לדברי הסה"ד משה"ק שהר"ד בנימין מסדר ס"י ה"י שנת ה"א ע"ד ובסה"ד שמות המחברים אות ב' כ' ר' בנימין יסד מחזור אישכנזי משא גיא חזיון ובשפתי ישנים נראה שהוא ר' בנימין שסידר ס' יראים הנזכר שנת ה"א ע"ד עכ"ל ואח"כ כ' ר' בנימין בר' מאיר הלוי כו' ועיין אוצר הספרים נומ' 918 מה שחניה בצ"ע. ולדעת הרה"ג החכם מהר"ש באבער שליט"א בהקדמתו לס' שבה"ל השלם אות ל"א שר' בנימין אחי ר' צדקיהו בר' אברהם הרופא הוא המסדר והמקצר מספר יראים עיי"ש ויש רגלים לדבריו ממש"ש כי הר"ד בנימין מביא דברים הרבה בשם רבו ר' מאיר ז"ל ובספר יראים הנדפס סי' י"ט כ' ואני בנימין קבלתי

ה

הקדמת המבאר

קבלתי בו מפי ר' מאיר יצ"ו, וכן בשב"ל שם סי' צ' כ' וכו' אחי ר' בנימין נר"ו בו' והוא מבואר בספר יראים שם אמר בנימין צעיר בו' עיי"ש :

והנה ראש וראשון בענין העתקת ספר יראים כת"י אשר בפאריז ה' הרב הגביר יקר באדם גדול בחכמה ונודע אשר הוא אדם המעלה בש"ת מוהר"ר שלמה זלמן חיים האלברשטאם שליט"א הוא הזיל זהב מכיסו ונתרצה אליו הרב החכם המפורסם לשם המכונה יאפ"ז בר"ת ישראל איסר פרח"הוב והעתיקו. וחזקה על חבר כמותו שלא הוציא מתחת ידו דבר שאינו מתוקן. וטיב העתקתו ידוע שהוא מעתיק אות באות כאשר הוא שם וז"ל המעתיק מ"כ בכ"י פריש בכ"י כרמולי כן . ספר יראים לרבי אליעזר ממזין כפי שכתבו המחבר ולא כפי שנדפס. אליקים כרמולי עכ"ל. עוד כ' המעתיק הכת"י הוא בלא שער. הי"ד דפוס הראשונים בהכ"י כוללים מפתחות הספר ובר' ט"ו מתחיל הקדמת המחבר וכתוב מלעיל רק ה'ר' אליעזר ממזין עכ"ל. והנה הי"ד דפוס הראשונים לא הגיעו למראה עיני כי אם מד' ט"ו ולדלג על הסדר עד סוף עמוד הראשון שהוא בכת"י פאריז בר' ל"ט ועל אותו דף עצמו מתחיל ג"כ עמוד ב' "אכילות". ובהשלמת המעתיק החכם יאפ"ז שליט"א את העתקתו מסרו ליד בעליו הרשז"ה שליט"א וכאשר זכני השם שיבוא הכת"י לידי להדפיס עם באורי לא זכיתי עדן לכל הכת"י מראש וע"ס ועונתי המו אלה ומנעו הטוב ממני לעת עתה ובידי כעת חלק א' ממנו והוא ראש וראשון מהכת"י הנקרא בשם עמוד עריות ונשלח אלי על ידי הרב הגאון הגדול סיע"ה ירא את ה' באמת ובתמים וכו' וכו' בש"ת מוהר"ר אלי' דוד שליט"א אב"ד בפאנווועז יע"א ובתוך כך שהי' ת"י הגאון הג"ל זמן מעט רשם בצד הגליון תיקונים והגהות והנה הנם בתוך באורי ועשיתי להם ציונים בתוך האות כוכב כזה * וזה לך האות כי בכל המקום אשר המצא תמצא בבאורי אותיות המצוינות בזה הכוכב הוא לסימן כי אותן הדברים המה מהגאון הג"ל לכר אשר כתב לי ביחוד והבאתים בשמו מפורש. גם מה שכ' המעתיק על צד הגליון הבאתים בכור הבחינה שלי ואחר כן הבאתים בפנים באורי בשם המעתיק. ובוזה התנצלותי על מה שלא עשיתי כדרך מחברי זמננו לכתוב דברים בתולדות רבינו אליעזר ממזין ובאיזה זמן היה ומי היו רבותיו ותלמידיו וכו"ב. אולם לא עשיתי כן יען כי אין לפני כל הכת"י. וכן כ' לי הרב הגביר וכו' מהרשז"ה נ"י וז"ל ובדבר כתיבת תולדות הרא"ם ז"ל לדעתי ימתין כ"ת עד כי ישלם הדפסת כל הספר כי אולי נוכל להוציא דברים לתולדותיו מתוך ס' יראים עכ"ל כאשר ראיתי בס' יראים כת"י עמוד ב' סימן ג' פגול שכ' שם מש"כ התוס' בפסחים כ"ד א' ד"ה הא על שם הדר"א ממזין אך מש"כ התוס' ותרין בו' בספר יראים שם כתוב בזה"ל ומורי עניו תירין בו' ובנדפס סי' שצ"ט חסר כל הדברים הרי לנו רב לרא"ם המכונה עניו ועיין סה"ד ח"א ד"א תת"ל שכ' שם ר' משה העניו מגדולי תלמידי ר' משה הדרשן וא"כ אפשר שאליו כיון הרא"ם אך אם לא ראיתי עדיין כל הכת"י מראש וע"ס אני אומר הדבר בברור פן אכזב. ובס"י הנדפס איתא "רבי" סתם בס"י ט"ז י"ח רע"ב שכ"ה והך דסי' ט"ז י"ח רע"ב נראה שהוא ר"ת אבל הך דסי' שכ"ה כן פרש"י חגיגה ג' ב' ד"ה נמנו ונמרו ועיי"ש בתוס' ד"ה ועמון ובתוס' ב"ב ג' א'. וכ"כ ביראים הנדפס סי' ט"ז והמורה פירש בו' ופי' שם השם חדש שכיון לרבו ר"ת עיי"ש הגהות בדברי היראים שם ואני כתבתי בבאורי להגיה באופן אחר ואין זה כשיטת ר"ת אלא כמש"כ הראב"ד בפ"ג מהל' תפילין ה"ה בשם רב האי והארכתי בזה וכאשר יזכני ה' בהכת"י דאותן הסימנים אראה עם מי הצדק :

וזאת לדעת שאף שכ' בהקדמת המחבר ס' שונה הלכות באור לבה"ג ח"ב הנדפס שנת תקכ"ב וז"ל וזה היותי שחבורי הראשונים כמו הרב העיטור וס' הרב בעל התרומות וכו"ב כולם יש להם באורים זה זהב סביב אבל ס' הרב בעל ה"ג שהוא קרמון מרבנן סבוראי קודם הרי"ף וס' שאלות דרב אחא משבחה וס' מהר"א ממזין ז"ל וס' הרי"ף בן גיאות הנה הנם חמדה נגזזה עכ"ל אין זה אלא כימיו אבל כעת ראיתי ספר יראים נדפס בליווארנו עם באור ווי העמודים מתגאון כמנהג ר' יצחק טייב המחבר ערוך השולחן על ארבע שולחנות וספר חקת הפסח, שנת תרי"ח. ועוד ראיתי באור יותר גדול הנקרא "שם חדש" חבירו כמנהג ר' חיים דניאל שלמה פינסו נדפס בירושלים שנת תר"ח ג' עמודים ספר יראים עם ביאורו ואח"כ בשנת תרי"ג נדפס עוד ב' עמודים

ממנו

בית

הקדמת המבאר

ממנו שם ויותר לא ראיתי נדפס, ובסה"ד שמות הספרים אות ב' כ' באור ארוך על ספר יראים מ' שמואל אלנאזי בר יצחק ובבאור שם חדש ס' ס"ז מזכיר שמהר"ש אלנאזי עשה באור לס' יראים ולא ראיתי נדפס וראיתי בש"ס ד' ווארשא בהנחות אלפסי להגאון רא"ז מרגליות שמזכיר שם בפ' אין עומדין דבר א' ממהר"ש אלנאזי בבאורו לס' יראים. עוד ראיתי בס' תוספות בכורים פ" על התוספתא להר"ר מנחם מטשאוס שמזכיר בהקדמתו שם וז"ל ועל ספר יראים חברנו פי' במלות קצרות עכ"ל ולא ראיתיו גם לא ידעתי אם נדפס או לא :

אמנם כל אלה המבארים לא בארו כ"א מה שהי' לפנייהם היינו ס' היראים הנדפס כבר, לא כן אנכי עמדי הן כל יקר ראתה עיני ספר יראים כת"י, אותו הדפסתי עתה תוצאה חדשה ועליו שמתי באורי וקראתיו בשם "תועפות ראם" על שם רבינו ר"בי א"ל ליעזר מ"מיין זכותו יגן עלינו וימליץ טוב בעדי לפני אבינו שבשמים לבצע כל הם' יראים יראו ישרים וישמחו, ואבקש את פני המעיינים בספר הזה אם ימצאו בו דברים אשר לא טובים הנה או אפשר שכל הבאור לא יישר בעיניהם עפ"י דרך האמת יודיעוני ישר אלי ואזכיר את דבריהם הטובים יותר ויותר ביתר החלקים אשר יבואו א"ה. וחלילה לכל איש להשיג את גבולי אשר גבלו לי הגאונים בהסכמותיהם ומלבד חוקי הממשלה הרוממה דינו מסור לשמים ושארית ישראל לא יעשו עולה וגו'. דברי המתאבק בעפר רגליהם של ת"ח ומצפה לרחמי השם בתוך כלל ישראל :

אברהם אבא באמ"ז מוה' **אלרי** ג"י **שיף** ר"מ דבהמ"ד פ"צ פה **מינסק** דליטא .

מפתח

לסדר הסימנים שבכת"י שלפנינו.

(ורשום בצדו מראה מקום לסי' הנדפס).

סימן א.	הבא על האם	בנדפס	סימן	ריש	סימן ב.	אחות אשתו.	בנדפס	סימן	ריש
ב.	אשת אב	"	"	רכא	בד.	אשת אחיו לאחר מיתת אחיו או לאחר גירושין.	"	"	לאחר
ג.	כלה	"	"	רכב	כה.	אשת אחי אביו לאחר מיתת דודו.	"	"	רבה
ד.	זכר	"	"	רלא	כו.	נדה.	"	"	רלב
ה.	בהמה	"	"	רלב	כז.	שבע אומות.	"	"	קצב
ו.	אשה המביאה את הבהמה עליה	"	"	רלג	כח.	פצוע דכא.	"	"	רא
ז.	נערה המאורשה	"	"	רטו	כט.	כרות שפכה.	"	"	קצט
ח.	בת כהן	"	"	רכט	ל.	ממזה.	"	"	ר
ט.	בתו מאנוסתו	"	"	רכג	לא.	עמוני	"	"	קצח
י.	בת בתו מאנוסתו	"	"		לב.	מואבי	"	"	רב
יא.	בת בנו מאנוסתו	"	"		לג.	גרושה שנשאת או נתארסה.	"	"	קצה
יב.	בת אשתו	"	"		לד.	שפחה.	"	"	רה
יג.	בת בתה	"	"	ריו	לה.	יבמה לשוק.	"	"	רכו
יד.	בת בנה	"	"		לו.	חלוצתו.	"	"	רכז
טו.	חמותו.	"	"		לז.	סוטה.	"	"	קצג
טז.	אם חמותו.	"	"	ריח	לח.	זונה לכהן.	"	"	רח
יז.	אם חמיו.	"	"		לט.	חללה.	"	"	רט
יח.	הבא על אשת איש.	"	"	ריד	מ.	גרושה.	"	"	רי
יט.	זוממית בת כהן.	"	"	רל	מא.	אלמנה לכהן גדול.	"	"	ריג
כ.	אחותו בין מן האב בין מן האם.	"	"	רכח	מב.	מצרי.	"	"	רג
כא.	אחות אביו.	"	"		מג.	אדומי.	"	"	רד
כב.	אחות אמו.	"	"	רכ	מד.	שאינה בתולה לכהן גדול.	"	"	ריב
		"	"		מה.	נבעלה באונס לכהן הדיוט תחתיו.	"	"	ריא

הקדמת המחבר

ה'ר אליעזר ממין (א)

אלף הודאות ותושבחות. ילמד (ב) לבבי תת לאלהי הרוחות. יודעי שיר רון ושכחות. עין אשא ואפעל שיחות (ג) ומנן היות והבטחות. ריש (ד) ירחיק הצלחות. לעבדו ינהל על מי מנוחות. ויטה חסד לחונני דעת ותבונה ולהיות ידו עמי להצליחני בתורתו. ופתי פתי (ה) ופי יגיד תהלתו ויצליח רוחו עלי כצדקתו. כי לא עצרו רחמיו ולא קצרו חסדיו מהושיע למיהלי ישועתו. פותח יד ומשביע רצונו לכל חי. אם צעיר ודל וחדל אישים ותולעת. הולך תמס שכלול על גהון. ושהח אמהתי (ו) מעפר. וכאוב קולי מארץ הבהילוני. גם מחשבותי ושעפי ישיבוני קשה בראותי כי עניני תורה עמלם בפלפול הקושיות על סוגית התלמוד. והילוכי (ז) ושרשי המצות לא ישימו על לבם מה צוה יוצר איככה יקיימו חוקיו ומשפטיו. ותהי יראתם מצות אנשים מלמדה. ויראת הצור לא ישימו לנגדם. והמצוות אשר הונהר (ח) ישמורו. ובאשר לא הונהגו נשכחו מהם. ותהי מלאותם בדבר אשר ימלא לבו ולא לשם ה' (ט) ואירא אני לנפשי פן יחשב שם המות (י) ובקשתי ענבים יראתי למצא (יא) ויעצוני כליותי ורוח ה' הצליחת (יב) עם לבבי להודיע מצות אלהי שרשים וענפים. וקראתי בשם למצות הכתובות „אבות“ ולתוספת חכמים אשר הוסיפו על הכתב למען לא יעקר קראתי „תולדות“. ויתבררו גזירות החכמים על מה הם תלויות. ומהם האבות המולידים התולדות. ולא יצאו הדברים מעורבבים כי אם כל דבר אל עפר (יג) פניו ילך. ואמנם עסק הפלפול והקושיות מידה גדולה היא ומקבלים עליה שבר. אך כי לא ישכחו יסודי עליונים ותחתונים. ולא בסדר המקראות. כי כל מצוות הנכללות בדמיון אחד אייחד לבד בכלל אחד. וחפץ ה' בידי יצלה. ודרך קצרה אלך למען ירוץ קורא בו ומבקשי ה' ימצא נכון. וקראתי זה „ספר יראים“ (יד) כי ממנו ילמדו ליראה את ה' ובניתי בו תורת אלהים וחצבתיה על ז' עמודים. ובעמודים הכינותי יש מהם מרבה ויש מהם ממעט, וכולם צנויים (טו) ועשויים לשים (טז) חלק יעקב יוצר הכל אל אלים :

תעופות ראם

(א) זאת היא הקדמת המחבר ולא נמלאה בדפוס וחבל כי כמעט רוצה נמחק. המעתיק. (ב) ילמד, יפה כ' צוה החכם הרב ר' שניאור זק"ש צמליץ ה' תרנ"ח גליון קל"ז שז"ל כאן למד לבבי לפי שגראשי הכרוזים נאמן שם המחבר אליעזר ושם המחבר אותיות תיבות שלמות כי כתב השם אליעזר מלא אל"ף למ"ד יו"ד ע"ן זי"ן רי"ש ו"ש מתחלה אלף כו' למד לבבי כו' יודעי כו' עין כו' זיין ומנן [כז"ל שס] כו' ריש כו'. וכל אדם צריך לרשום שמו בספרו עיין ספר הרוקח בהקדמתו ודע דמס"כ הרוקח שם ח"ל וסומן רוקח מרקחת מעשה רוקח שמו אלעזר בן יהודה עכ"ל תיבת שמו פ"ס וז"ל שמן ותיבת שמן עולה ש"ס כמנין אלעזר בן יהודה : (ג) נמחק פה מלה אחת וז"ל ויין ומנן. המעתיק. (ד) ריש כו' אמר כן על עצמו שגראש ונתחלה הרחיק מעליו הלחות וקיבל עליו דברי תורה בצער וז"ל כאן והבטחות ריש ירחיק הלחות פי' לכל מי שירחיק ממנו הלחות נתחלה כמס"כ כה"ג בס"ס למד להיות מקבל עליך דברי תורה בצער שיש הבטחה ויש אמת. (ה) נמחק פה חיזה אותיות ואולי ז"ל ושפתי אפתח. המעתיק. (ו) כ"ה ככ"י פאריז וז"ל אמרתי. המעתיק. (ז) כ"ה ככ"י ומעט ממוססס אולי ז"ל והלכות. המעתיק. ולי נראה שז"ל והילוכו ונמשך למעלה על סוגית התלמוד והילוכו. (ח) ז"ל הונהגו. המעתיק. (ט) מן ומהי מלאותם עד כאן נמחקות ככ"י ובעמל רב לקמתי והולאתי ממנו האותיות אלו. המעתיק. (י) פי' דבריו כי ירא פן יקרא עליו שם המות כשימות ולא ייחא אחריו מאומה משא"כ אם האדם מניח אחריו דברי תורה עדן הוא בחיים אף אחר המות ומעט זה נדקיקס במיתתן נקראו חיים לא כן הרשעים. (יא) למלאה באשים ויעשוני כו' כז"ל והוא ע"ד מליצה הכתוב יסעי' ה' ויקו לעשות ענבים ויעש באשים. (יב) הלליה ותיי עס לבבי. כן נראה לי למלאות החסרון היכר בנוף הכת"י אשר כ' המעתיק. (יג) ז"ל עבר. המעתיק. (יד) הר"ר אליעזר אוקרי בספר תרדים בהקדמה כ' ועל כן תצור קר שחבר הרב רבי אליעזר ממין על המלות קרא שמו ספר יראים עיין שם ולפי הנראה לא ראה הקדמת רבינו שכ' פעם לשם חיבורו. (טו) שתי מלות אלו נמחקות ככ"י. ואולי ז"ל צנויים. המעתיק. (טז) ז"ל לשם, והוא עש"ה ירמיה י' ע"ז חלק יעקב כי יוצר הכל הוא :